

M I A S T O
C Z E L A D Ź

Gminny Program Wspierania Rodziny

na lata 2016-2018

Czeladź 2016

Spis treści:

1. WPROWADZENIE.....	3
2. ANALIZA AKTUALNEJ SYTUACJI RODZIN NA TERENIE MIASTA CZELADŹ.....	6
3. WNIOSKI.....	12
4. ANALIZA SWOT.....	12
5. ADRESACI PROGRAMU.....	15
6. REALIZATORZY PROGRAMU.....	15
7. CEL GŁÓWNY.....	15
8. CELE SZCZEGÓLWE.....	16
9. MONITORING GMINNEGO PROGRAMU.....	18
10. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA.....	19

1. WPROWADZENIE

Rodzina w ujęciu społecznym jest najważniejszą i podstawową grupą społeczną, na której opiera się całe społeczeństwo. Ma ona zasadniczy wpływ na funkcjonowanie człowieka w rolach społecznych oraz kształtowanie jego tożsamości i postaw. Prawidłowo funkcjonująca rodzina daje jej członkom poczucie bezpieczeństwa i wzmacnia ich rozwój osobisty. Rodzina jako pierwsze i podstawowe środowisko wychowawcze bezpośrednio oddziałuje na osobowość dziecka, przekazując mu swój system wartości, tradycje, poglądy, a co za tym idzie ukierunkowuje na całe życie. Zaburzone więzi rodzinne wpływają destrukcyjnie na funkcjonowanie człowieka, stanowią podstawowe źródło jego deficytów. W przypadku wystąpienia jakiegokolwiek dysfunkcyjności rodziny, Państwo ma obowiązek zapewnić dziecku specjalną ochronę i pomoc w przezwyciężeniu zaistniałej sytuacji. Wszelkie działania podejmowane na rzecz dobra dziecka i jego rodziny powinny być ze sobą spójne i uwzględniać prawo do zachowania własnej tożsamości.

Ideą w tworzeniu niniejszego programu jest przekonanie o niezastąpionej roli opiekuńczej i wychowawczej rodziny w rozwoju dziecka, którą należy promować i wzmacniać, zwłaszcza wobec wyzwań współczesnego świata.

Pomoc rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczej oraz organizację pieczy zastępczej określa ustawa z dnia 9 czerwca 2011 o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Zgodnie z art. 176 pkt 1 ustawy o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy między innymi opracowanie trzyletnich programów wspierających rodziny, których głównym założeniem jest stworzenie spójnego systemu wsparcia rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej poprzez pracę z rodziną oraz zapewnienie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci. Obowiązek ten realizowany jest przy wzajemnej współpracy i współdziałaniu odpowiednich służb publicznych, organizacji pozarządowych i kościołów oraz związków wyznaniowych, a także innych organizacji, środowisk i osób fizycznych uprawnionych lub zobowiązanych do inicjowania i realizacji zadań związanych pośrednio lub bezpośrednio z pomaganiem rodzinie.

Zgodnie z cyt. ustawą gmina posiada ustawowy obowiązek realizacji następujących działań:

1. opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny;
2. tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;
3. tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych:
  - a. zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz

dostęp do specjalistycznego poradnictwa,

- b. organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
- c. prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci;

4. finansowanie:

- a. podnoszenie kwalifikacji przez asystentów rodziny,
- b. kosztów związanych z udzielaniem pomocy przez rodziny wspierające;

5. współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo – wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo – terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;

6. sporządzanie sprawozdań rzeczowo – finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie;

7. prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy;

Zgodnie z zapisami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, wspieranie rodziny prowadzone jest w formie:

1. pracy z rodziną,
2. pomocy w opiece i wychowaniu dziecka.

Zadania te realizowane są przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Czeladzi.

Praca z rodziną- asystent rodziny

W przypadku gdy ośrodek pomocy społecznej poweźmie informację o rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, pracownik socjalny przeprowadza w tej rodzinie wywiad środowiskowy i dokonuje analizy sytuacji rodziny.

Jeżeli z analizy, wynika konieczność przydzielenia rodzinie **asystenta rodziny**, pracownik socjalny występuje do Dyrektora MOPS z wnioskiem o jego przydzielenie.

Asystent rodziny prowadzi pracę z rodziną w miejscu jej zamieszkania lub w miejscu wskazanym przez rodzinę, zgodnie z opracowanym z rodziną planem pracy. Plan pracy, w zależności od indywidualnej sytuacji rodziny, może ujmować:

- udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego;
- udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych;
- udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów psychologicznych;

- udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi;
- wspieranie aktywności społecznej rodzin;
- motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych;
- udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej;
- motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych;
- udzielanie wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych;
- podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin;
- prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci;
- monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną;
- sporządzanie, na wniosek sądu, opinii o rodzinie i jej członkach;
- współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny;
- współpraca z zespołem interdyscyplinarnym lub grupą roboczą, o których mowa w art. 9a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493, z późn. zm.), lub innymi podmiotami, których pomoc przy wykonywaniu zadań uzna za niezbędną.

Plan pracy z rodziną, obejmuje zakres realizowanych działań mających na celu przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, a także zawiera terminy ich realizacji i przewidywane efekty.

Liczba rodzin, z którymi jeden asystent rodziny może w tym samym czasie prowadzić pracę, jest uzależniona od stopnia trudności wykonywanych zadań i nie może przekroczyć 15 rodzin. Asystent jest zatrudniany przez Dyrektora MOPS i musi posiadać kwalifikacje określone w ustawie.

Pomoc w opiece i wychowaniu dziecka

W celu wsparcia rodziny dziecko może zostać objęte opieką i wychowaniem w placówce wsparcia dziennego, która może być prowadzona w formie:

1. opiekuńczej, w tym kół zainteresowań, świetlic, klubów i ognisk wychowawczych;
2. specjalistycznej;
3. pracy podwórkowej realizowanej przez wychowawcę.

Rodzina przeżywająca trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych może zostać objęta pomocą rodziny wspierającej, która z pomocą asystenta rodziny pomaga w:

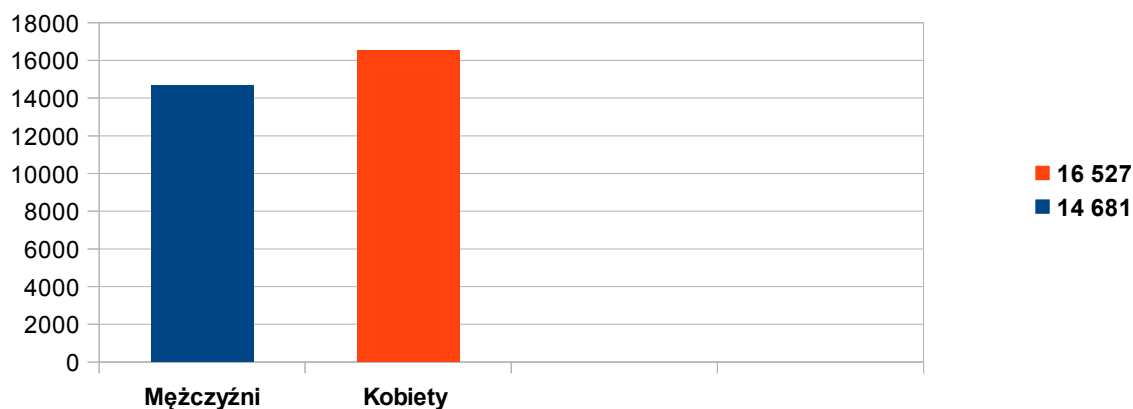
- 1) opiece i wychowaniu dziecka;
- 2) prowadzeniu gospodarstwa domowego;
- 3) kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych.

Pełnienie funkcji rodziny wspierającej może być powierzone osobom z bezpośredniego otoczenia dziecka. Z rodziną zawiera się umowę dotyczącą zwrotu kosztów związanych z udzielaniem przez nią pomocy.

2. ANALIZA AKTUALNEJ SYTUACJI RODZIN NA TERENIE MIASTA CZELADŹ

Gmina Czeladź leży w północno-wschodniej części województwa śląskiego, w obszarze miast składających się na Aglomerację Katowicką (Górnośląski Okręg Przemysłowy). Powierzchnia miasta wynosi ok. 1640 ha, a liczba mieszkańców wynosi ok. 31 208 (dane z dnia 31.12.2015r.). Miasto sąsiaduje od północy i wschodu z Będzinem, od południowego wschodu z Sosnowcem, od południa z Katowicami, a od zachodu i północnego zachodu z Siemianowicami Śląskimi.

Wykres 1. Mieszkańcy Gminy Czeladź ze względu na płeć

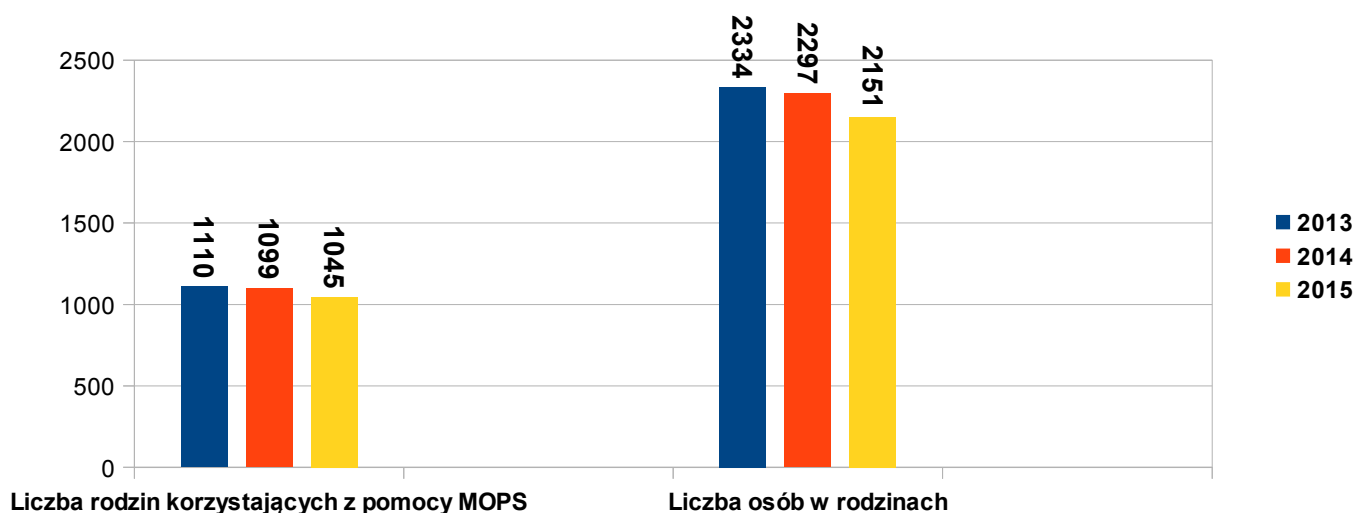

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Rejestru Mieszkańców Urzędu Miasta Czeladź /stan z dnia 31 grudnia 2015r./

W Czeladzi mieszkają 3 623 rodziny z dziećmi do 18 roku życia. W rodzinach tych wychowuje się 4 650 dzieci - dane z Rejestru Mieszkańców UM Czeladź z dnia 7.03.2016r.

Pod opieką Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Czeladzi w roku 2015 znajdowało się 1045 rodzin (28,8% ogółu rodzin z dziećmi), w tym 138 rodzin z problemami opiekuńczo - wychowawczymi, co stanowi 13,2 % wszystkich objętych pomocą MOPS.

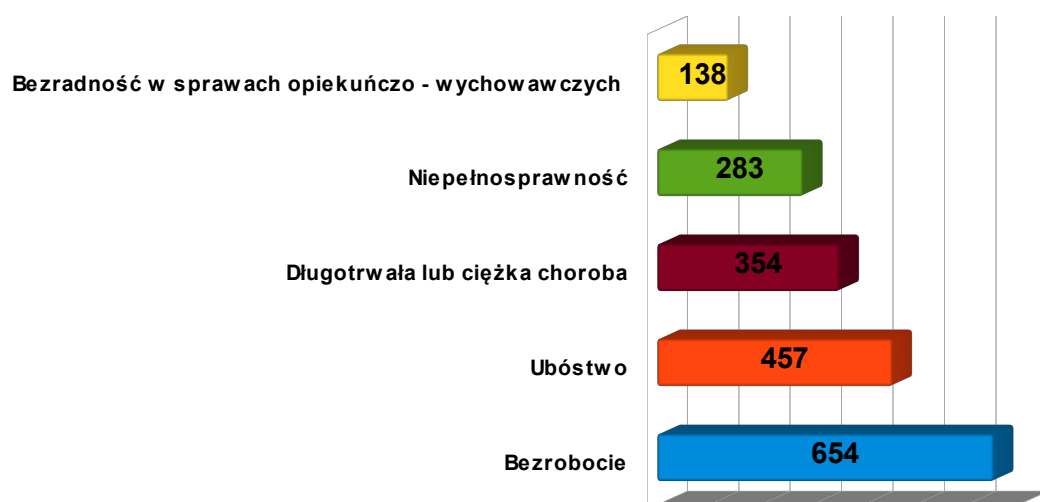
Wykres 2. Liczba rodzin i osób w rodzinach, którym przyznano świadczenia w latach 2013-2015

Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdania z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Czeladzi oraz Sprawozdania MPiPS-03

Przedstawione dane statystyczne wskazują, że każdego roku liczba rodzin oraz osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej zmniejsza się. Wpływ na spadek tej liczby zapewne ma obniżenie stopy bezrobocia rejestrowanego w powiecie będzińskim w latach 2013 - 2015.

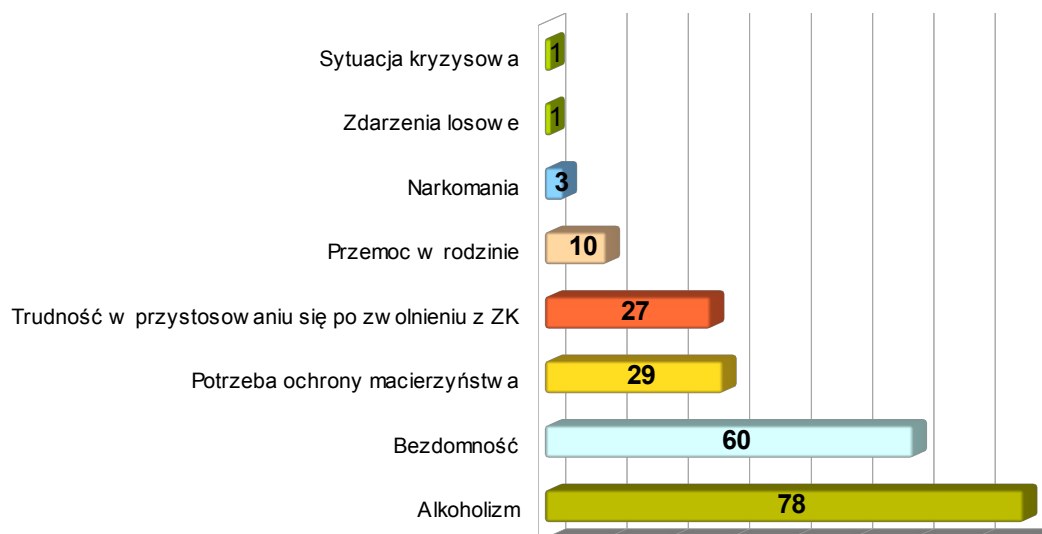
Wykres 3. Główne powody przyznania pomocy i wsparcia rodzinom w roku 2015

Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdania MPiPS-03

Najczęstszym powodem udzielania pomocy i wsparcia są: bezrobocie, ubóstwo, niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba, a następnie bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Przyczyną złego funkcjonowania rodzin jest między innymi ubóstwo, będące następstwem bezrobocia i innych czynników dysfunkcyjnych takich jak: długotrwała choroba, niepełnosprawność, alkoholizm.

Wykres 4. Inne powody udzielenia pomocy i wsparcia w roku 2015

Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdania MPiPS-03

Wskazane powyżej dysfunkcje bardzo często prowadzą do powstania problemu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego. Bezradność oznacza brak umiejętności sprawowania opieki nad dziećmi, niskie kompetencje wychowawcze, nieumiejętność prowadzenia gospodarstwa domowego.

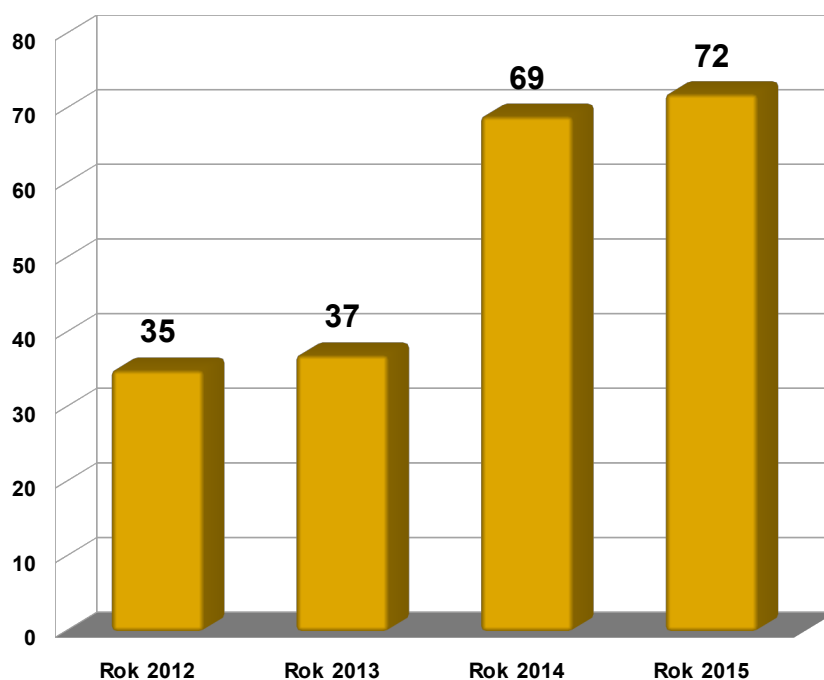
Podobnych danych dostarcza Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2013 - 2020, z których wynika, że głównymi problemami społecznymi w powiecie jest ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała choroba, które mogą prowadzić do występowania zjawiska wyuczonej bezradności i trudności opiekuńczo-wychowawczych.

Z danych statystycznych Sądu Rejonowego w Będzinie, Wydziału III Rodzinnego i Nieletnich wynika, że nadzorem kuratorów w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w Gminie Czeladź w roku 2015 objętych było 67 rodzin.

Rodzinom zamieszkałym na terenie Czeladzi, przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej przydzielany jest asystent rodziny. Asystenturą rodzinną obejmuje się, w pierwszej kolejności, rodziny w których przejawiane są największe trudności, są zagrożone umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej, a przyczyna występowania problemów jest bardzo złożona. Łączna liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny w roku 2015 wyniosła 72. Realizowało je 4 asystentów.

Wykres 5. Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny w latach 2012-2015

Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdania z działalności MOPS z roku 2014 oraz Sprawozdania MPiPS-03

Od momentu wejścia w życie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej /tj. od 1 stycznia 2012r./ instytucja asystenta rodziny w Gminie Czeladź rozwija się bardzo dynamicznie. Lata początkowe - 2012 i 2013 były okresem wdrożeniowym i wskazały na wysoką potrzebę objęcia asystenturą coraz większej ilości rodzin, stąd tendencja wzrostowa liczby rodzin współpracujących z asystentami rodzin.

Tabela 1. Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny oraz liczba asystentów w latach 2012-2015.

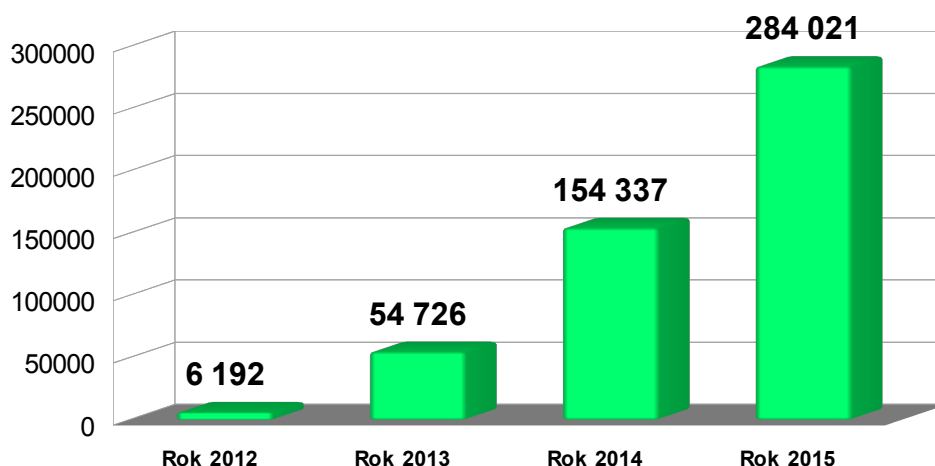
	Rok 2012	Rok 2013	Rok 2014	Rok 2015
Liczba rodzin objęta pracą asystenta rodziny	35	37	69	72
Liczba asystentów rodziny	5	2	4	4

Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdania z działalności MOPS z roku 2014 oraz Sprawozdania MPiPS-03

Rezultaty pracy z rodzinami zależą przede wszystkim od aktywności tych rodzin, woli włączenia się w realizację planu pracy, chęci wprowadzenia zmian w życiu rodzinnym. Objęcie rodziny pomocą asystenta nie zawsze prowadzi do odzyskania przez nią zdolności do prawidłowego wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych. W sytuacji, gdy pozostawienie dziecka w rodzinie biologicznej stanowi zagrożenie dla jego bezpieczeństwa lub życia, koniecznym staje się odseparowanie go i umieszczenie w pieczy zastępczej. Akty prawne min. takie jak kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nakazują określonym służbom podejmowanie działań zabezpieczających dziecko. Rodzice zostają trwale lub czasowo pozbawieni praw rodzicielskich lub te prawa zostają im ograniczone, Sąd postanawia o ustanowieniu nad dzieckiem opieki zastępczej poprzez umieszczenie go poza rodziną biologiczną. Piecza zastępcza może być sprawowana w formie rodzinnej (rodzina zastępcza, rodzinny dom dziecka) lub instytucjonalnej (placówki opiekuńczo-wychowawcze regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne, interwencyjne ośrodki preadopcyjne).

Gmina zobowiązana jest do ponoszenia wydatków z tytułu umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej, w rodzinnym domu dziecka albo w placówkach opiekuńczo – wychowawczych. W 2015 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Czeladzi dokonał refundacji za 63 dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej na łączną kwotę **284 021 zł**.

Wykres 6. Kwota wydatkowanych środków z tytułu odpłatności za pobyt dziecka w pieczy zastępczej w latach 2012-2015.

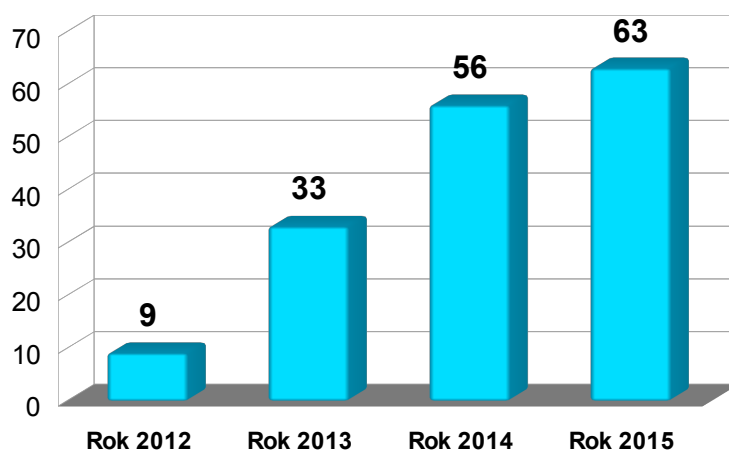

Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdania z działalności MOPS z roku 2014 oraz Sprawozdania MPiPS-03

Znaczny wzrost wydatków związanych z dopłatą gminy do kosztów umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej wynika również z zasady finansowania pobytu dziecka w pieczy zastępczej. W przypadku umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej współfinansuje pobyt tego dziecka w pieczy zastępczej, w wysokości:

- 10% w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 30% w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 50% w trzecim roku i następnym latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Wykres 7. Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej w latach 2012 -2015.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdania z działalności MOPS z roku 2014 oraz Sprawozdania MPiPS-03

Z powyższych danych wynika, że problem związany z zagrożeniem umieszczenia dzieci w rodzinie zastępczej ma tendencję wzrostową. Diagnoza jednoznacznie wskazuje na rosnącą liczbę dzieci, które zostały umieszczone w pieczy zastępczej na przełomie lat 2012- 2015. Dlatego tak bardzo istotne wydaje się podjęcie stosownych rozwiązań, które będą miały na celu zapobieganie dalszemu rozszerzaniu się problemu, jak również jego systematycznemu niwelowaniu. Należy podejmować działania o charakterze prewencyjnym i profilaktycznym.

Tabela 3: **Typy rodzin objętych pomocą społeczną**

Typy rodzin	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Rodziny ogółem	1 598	3 324
Rodziny z dziećmi	548	1 924
o liczbie dzieci:		
1	232	599
2	203	731
3	83	403
4	17	101
5	9	55
6	2	14
7 i więcej	2	21
Rodziny niepełne	210	600
o liczbie dzieci		
1	104	218
2	76	244
3	25	111
4 i więcej	5	2

Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdania MPiPS-03

Istotnym elementem wspierania rodzin w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczej jest działalność Zespołu ds. wspierania opiekuńczo - wychowawczego rodziny Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Czeladzi oraz Ośrodka Wspierania Dziecka i Rodziny w Będzinie – Filia Czeladź, których głównym celem jest organizowanie zajęć dla dzieci i młodzieży pochodzących z rodzin dysfunkcyjnych oraz stworzenie bezpiecznego miejsca i możliwości spędzania czasu wolnego od ryzykownych zachowań, a także pomoc w rozwiązywaniu podstawowych trudności funkcjonowania społecznego, szkolnego, osobistego i emocjonalnego. Zajęcia przeznaczone są dla dzieci w wieku od 6 do 15 roku życia. W 2015 roku łącznie z różnych form zajęć opiekuńczo - wychowawczych skorzystało 62 dzieci.

3. WNIOSKI

Z analizy zebranych danych wynika, że liczba osób i rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w Gminie Czeladź zaczyna mieć tendencję spadkową. Niewydolność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych lokuje się na 4 miejscu wśród powodów udzielenia pomocy i wsparcia. Niepokojąca jest rosnąca liczba dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej. Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny również rośnie. Podczas rozpoczęcia pracy przez asystentów w gminie Czeladź w roku 2012 wsparcia potrzebowało 35 rodzin natomiast obecnie 72 rodziny.

Powyższe wnioski potwierdzają konieczność wspierania rodzin w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczej, w celu poprawy funkcjonowania rodzin oraz zmniejszenia zjawiska dezintegracji rodziny w postaci wychowywania dziecka poza rodziną naturalną.

4. ANALIZA SWOT

W celu opracowania Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2016-2018 dokonano analizy SWOT polegającej na usystematyzowaniu posiadanych informacji o danej sprawie na cztery grupy: słabe i mocne strony oraz szanse i zagrożenia.

WSPARCIE RODZINY NA TERENIE GMINY CZELADŹ

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> - poparcie działań i współpraca z samorządem gminnym, - doświadczenie i wiedza we wsparciu rodziny pracowników MOPS, - zapewnienie kadry MOPS szkoleń, - zatrudnianie asystentów rodzin pozwalające na poprawę stanu emocjonalnego, zwiększenie kompetencji społecznych i rodzicielskich oraz nabycie umiejętności rozwiązywania problemów przez rodzinę, - działania instytucji oraz placówek oświatowych na rzecz rodzin, - zaangażowanie organizacji pozarządowych do działań wspierających procesy wychowawcze w rodzinie, - realizacja programów profilaktycznych w szkołach i innych placówkach, - rozwój dostępności poradnictwa specjalistycznego /porady psychologiczne, prawnicze, pedagogiczne, warsztaty dla rodziców/, - realizacja projektów systemowych celem aktywizacji społeczno – zawodowej osób z terenu gminy, - realizacja rządowego programu „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania” finansującego dożywianie dzieci w szkołach, - działalność Zespołu ds. wspierania opiekuńczo - wychowawczego rodziny oraz Ośrodka Wspierania Dziecka i Rodziny obejmujących opieką dzieci pochodzące z rodzin dysfunkcyjnych, - rozwój infrastruktury miasta /boiska, place zabaw, lodowisko, Pracownia Orange itp./ 	<ul style="list-style-type: none"> - niewystarczająca ilość pomocy specjalistycznej dla młodzieży zagrożonej, - niewystarczająca ilość placówek wsparcia dziennego, - ograniczony dostęp do bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego, - brak zaplecza technicznego do realizacji form wsparcia (brak pomieszczeń, wyposażenia), - brak wystarczającej oferty wsparcia i organizacji czasu wolnego dla dzieci i młodzieży, - niewielka ilość bezpłatnych zajęć w placówkach kulturalnych dla najuboższych, - rosnące potrzeby w zakresie poradnictwa rodzinnego, wsparcia środowiskowego, które nie są zaspokajane
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - wzrost świadomości jaką wartość niesie ze sobą rodzina, - wzrost świadomości dotyczący wiedzy na temat wypełniania funkcji opiekuńczo - wychowawczych przez rodziny, - zwiększenie bazy wsparcia specjalistycznego dla młodzieży zagrożonej, - wzrost świadomości i umiejętności korzystania przez rodziny z różnych form wsparcia, - możliwość współpracy z organizacjami pozarządowymi, - zbudowanie zintegrowanego systemu wsparcia, - możliwość zwiększenia propozycji spędzania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży, - możliwość powstania placówki wsparcia dziennego, - możliwość pozyskiwania środków zewnętrznych 	<ul style="list-style-type: none"> - wzrost kosztów utrzymania rodziny, - wypalenie zawodowe pracowników, - stereotypowe myślenie odbiorców wsparcia przez rodziny z różnych form wsparcia, - zagrażające i aspołeczne formy spędzania wolnego czasu przez młodzież i dzieci, - zatracanie rodzinnych wartości, - brak świadomości wartości rodziny, - brak wystarczających środków finansowych

Dokonana analiza pozwoliła wyznaczyć kierunki działań na kolejne lata realizacji programu.

5. ADRESACI PROGRAMU

Adresatami programu są:

- rodziny zamieszkałe na terenie Gminy Czeladź potrzebujące wsparcia w pełnieniu funkcji opiekuńczo - wychowawczej, zagrożone umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej oraz takie, które chcą współpracować na rzecz odzyskania opieki nad dziećmi.

6. REALIZATORZY PROGRAMU

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Czeladzi - organizator pracy z rodziną

Partnerzy:

- UM Czeladź,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych /GKRPA/,
- Zespół Interdyscyplinarny ds. Rozwiązywania Przemocy w Rodzinie,
- specjaliści z Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego,
- Ośrodek Wspierania Dziecka i Rodziny w Będzinie /OWSDiR/,
- Powiatowa Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna w Będzinie /PPPP/,
- Sąd Rejonowy w Będzinie. III Wydział Rodzinny i Nieletnich,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Będzinie /PCPR/,
- Policja,
- placówki oświatowe,
- organizacje pozarządowe działające na terenie Gminy Czeladź.

7. CEL GŁÓWNY

Wspieranie rodzin przeżywających trudności w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczej, prowadzące do przywrócenia zdolności prawidłowego funkcjonowania.

8. CELE SZCZEGÓŁOWE

1. Wspieranie rodzin we wzmacnianiu ich roli i funkcji opiekuńczo – wychowawczej

Lp.	Działania	Terminy	Kluczowi realizatorzy
1.	Pomoc w integracji rodziny /organizowanie spotkań, warsztatów zapobiegających izolacji, pikników rodzinnych, projektów socjalnych itp.	na bieżąco, wg potrzeb	MOPS, OWDiR, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe
2.	Podnoszenie umiejętności opiekuńczo - wychowawczych rodziców oraz podnoszenie świadomości w zakresie planowania i funkcjonowania rodziny	na bieżąco, wg potrzeb dodatkowo warsztaty organizowane 1 raz w miesiącu	MOPS, PPPP, organizacje pozarządowe
3.	Pomoc rodzinie w opiece i wychowaniu dzieci przez działalność Zespołu ds. wspierania opiekuńczo - wychowawczego rodziny oraz Ośrodka Wspierania Dziecka i Rodziny w Będzinie Filia Czeladź	2016 - 2018	MOPS, OWDiR
4.	Kierowanie asystentów do pracy z rodziną	na bieżąco, wg potrzeb	MOPS
5.	Praca z rodziną również w przypadku czasowego umieszczenia dziecka poza rodziną	na bieżąco, wg potrzeb	MOPS, PCPR
6.	Pomoc w nauce szkolnej dzieciom objętym wsparciem asystenta rodziny	na bieżąco, wg potrzeb	MOPS, OWDiR, placówki oświatowe
7.	Opracowanie i wdrażanie projektów socjalnych i programów profilaktyczno - edukacyjnych dla rodzin z dziećmi	2016 - 2018	MOPS, PPPP, OWDiR, organizacje pozarządowe
8.	Zacieśnienie współpracy z instytucjami i innymi podmiotami działającymi na rzecz dziecka i rodziny	na bieżąco, zgodnie z potrzebami	MOPS oraz partnerzy
9.	Pomoc w organizowaniu grup wsparcia dla rodzin borykających się z różnymi problemami	na bieżąco, wg potrzeb	MOPS, PPPP, OWDiR, organizacje pozarządowe
10.	Realizacja działań ujętych w „Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla miasta Czeladź na lata 2016 – 2020”	na bieżąco	MOPS, UM Czeladź, Zespół Interdyscyplinarny

2. Zabezpieczenie potrzeb bytowych dzieci i rodzin. Poprawa funkcjonowania rodziny w sferze socjalno - bytowej

Lp.	Działania	Terminy	Kluczowi realizatorzy
1.	Wsparcie finansowe i rzeczowe rodzin	na bieżąco, zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, o świadczeniach rodzinnych, o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, o dodatkach mieszkaniowych i innych dopuszczalnych prawem źródeł, o pomocy państwa w wychowaniu dzieci - program 500+	MOPS, organizacje pozarządowe
2.	Objęcie dożywianiem dzieci i młodzieży w ramach realizacji rządowego programu "Pomoc państwa w zakresie dożywiania"	na bieżąco, wg potrzeb	MOPS, placówki oświatowe
3.	Pomoc w organizowaniu zbiórek	na bieżąco	MOPS, organizacje pozarządowe
4.	Stale rozwijanie współpracy z instytucjami i innymi organizacjami w celu lepszego rozeznania potrzeb i organizowania pomocy /Szlachetna Paczka, Caritas itp/	na bieżąco	MOPS, partnerzy
5.	Pomoc rodzinom w wypełnianiu formalności związanych z uzyskaniem prawa do lokalu socjalnego lub komunalnego	na bieżąco, wg potrzeb	MOPS, UM Czeladź
6.	Organizacja wypoczynku dla dzieci i młodzieży pochodzących z rodzin wymagających wsparcia /kolonie, obozy socjoterapeutyczne, akcja lato, akcja zima/	2016 -2018	MOPS, UM Czeladź, organizacje pozarządowe

3. Podnoszenie umiejętności i kompetencji wychowawczych rodziców

Lp.	Działania	Terminy	Kluczowi realizatorzy
1.	Systematyczna praca asystentów z rodzinami wymagającymi wsparcia w pełnieniu funkcji opiekuńczo - wychowawczej	na bieżąco	MOPS

2.	Zwiększenie liczby rodzin objętych asystenturą rodzinną oraz ilości asystentów	2017-2018	MOPS
3.	Organizowanie spotkań podnoszących kompetencje wychowawcze rodziców	na bieżąco, wg potrzeb	MOPS, PPPP, organizacje pozarządowe
4.	Umożliwienie dostępu do poradnictwa specjalistycznego	na bieżąco, wg potrzeb	MOPS, PPPP, organizacje pozarządowe
5.	Wspieranie rodzicielstwa - realizacja rządowego programu dla rodzin wielodzietnych - Karta Dużej Rodziny oraz Miejskiego Programu Rodzina 2 + i innych	2016-2018	MOPS, UM Czeladź

4. Zapewnienie infrastruktury i dostępności usług w zakresie opieki i poradnictwa specjalistycznego

Lp.	Działania	Terminy	Kluczowi realizatorzy
1.	Rozwój konsultacji i poradnictwa	na bieżąco, wg potrzeb	MOPS, PPPP, organizacje pozarządowe
2.	Zapewnienie pomocy prawnej w zakresie prawa rodzinnego	na bieżąco, wg potrzeb	MOPS, UM Czeladź
3.	Działalność specjalistycznej placówki wsparcia dziennego	2016-2018	OWDiR
4.	Utworzenie placówki wsparcia dziennego	2018	UM Czeladź

9. MONITORING GMINNEGO PROGRAMU WSPIERANIA RODZIN

Realizacja działań podejmowanych w ramach Programu Wspierania Rodziny w Gminie Czeladź na lata 2016-2018 będzie monitorowana i ewaluowana przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Czeladzi. Gromadzone będą informacje, które pozwolą na ocenę postępów, wskażą dalsze potrzeby i zrekonstruują działania, które mają dać informację zwrotną, pozwalającą na określenie i wprowadzenie dodatkowych zmian w programie.

Wskazana jest stała współpraca pomiędzy instytucjami, organizacjami, fundacjami i stowarzyszeniami w celu zapewnienia najlepszego efektu podjętych inicjatyw. Gminny Program Wspierania Rodzin jest dokumentem otwartym i długofalowym. Będzie podlegał ewaluacji i monitoringowi w zależności od występujących potrzeb rozpoznawanych i ustalanych przez podmioty zajmujące się problemami rodziny. Ewaluacja będzie miała charakter usprawniający

i wskazujący kierunki ewentualnych zmian w zapisach programowych. Pozwoli na sprawdzenie efektywności i skuteczności przyjętych założeń oraz sposobu wydatkowania środków przeznaczonych na ich realizację. Monitoring pozwoli na analizę i ocenę zebranych informacji i planowanie dalszych działań oraz doskonalenie dotychczas ustalonych. Wskaźnikami osiągnięcia poszczególnych celów szczegółowych będą dane liczbowe pozyskane w ramach realizacji poszczególnych działań:

- liczba rodzin wymagających pomocy,
- liczba rodzin, które korzystają z pomocy w integracji,
- liczba oraz rodzaj działań na rzecz integracji rodziny,
- liczba rodzin, które korzystają z porad udzielnych przez specjalistów oraz konsultacji
- liczba realizowanych projektów socjalnych i programów profilaktyczno-edukacyjnych dla rodzin i dzieci,
- liczba zorganizowanych grup wsparcia,
- liczba asystentów rodziny,
- liczba rodzin z którymi pracuje asystent rodziny,
- liczba rodzin, w których asystent zakończył pracę z rodziną z uwagi na osiągnięty cel,
- liczba dzieci, którym zapewniono udział w zajęciach pozaszkolnych, w tym z elementami przeciwdziałania uzależnieniom,
- liczba dzieci pochodzących z rodzin wymagających wsparcia, którym zorganizowano różne formy wypoczynku,
- liczba dzieci, które zostały umieszczone w pieczy zastępczej,
- liczba dzieci powracających do rodziny naturalnej z pieczy zastępczej.
- liczba dzieci i młodzieży objętych pomocą w formie posiłku w szkole i przedszkolu.

Roczne sprawozdania z realizacji programu będą przedstawiane Radzie Miasta w terminie do 31 marca każdego roku.

10. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Program będzie finansowany z:

- budżetu Miasta Czeladź
- budżetu państwa
- środków pozyskanych z funduszy zewnętrznych /rządowych, pozarządowych, programów celowych i funduszy unijnych/.

Założenia niniejszego Programu znajdują swoje uzasadnienie w dokumentach strategicznych na poziomie kraju, województwa i powiatu.

1. Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020

Cel szczegółowy nr 3 - poprawa sytuacji osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym

2. Strategia Polityki Społecznej Województwa Śląskiego na lata 2006 - 2020

Cel strategiczny nr 1 - wzmocnienie polityki prorodzinnej

Cel strategiczny nr 2 - wyrównywanie szans wychowawczych i edukacyjnych dzieci i młodzieży

Cel strategiczny nr 5 - wspieranie działań na rzecz profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień

Cel strategiczny nr 7 - przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu

3. Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Będzińskiego na lata 2014 - 2020

Cel strategiczny nr 2 - rozwijanie systemu wspierania rodzin mających trudności w funkcjonowaniu i wypełnianiu swoich ról oraz systemu wspierania rodzicielstwa zastępczego

Cel strategiczny nr 3 - zapobieganie marginalizacji osób szczególnie narażonych na zjawisko wykluczenia społecznego.

4. Miejska Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2016 - 2022

Obszar: Pomoc i integracja społeczna, cel strategiczny C5 - wzmocnienie roli rodziny w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczej